

Przemysław Jóźwikiewicz

Uniwersytet Wrocławski

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3654-7724>

e-mail: przemyslaw.jozwikiewicz@uwr.edu.pl

Ukraińskie oficjalne nazwy grzybów makroskopijnych z komponentem kolorystycznym

Ukrainian official names of macroscopic fungi with a colour component

Abstrakt

Celem artykułu jest analiza oficjalnych ukraińskich nazw grzybów wielkoowocnikowych pod kątem funkcjonowania w ich strukturze komponentów kolorystycznych. Zgromadzony materiał liczył niemal 2 tys. jednostek (dodatkowo ich łacińskie odpowiedniki), a wyekscerpowano go m.in. z monografii z dziedziny mykologii, artykułów branżowych, podręczników akademickich, atlasów grzybów, beletrystyki oraz stron internetowych. Przeprowadzone badania wykazały, że w przypadku 486 ukraińskich oficjalnych nazw grzybów przynajmniej jeden z komponentów odnosił się do koloru. Wśród zebranych przykładów zanotowano aż 48 barw i ich odcieni. Należy dodać do tego zestawienia o charakterze kolorystycznym typu *жовто-коричневий, сіро-рожевий, біло-рудіючий* i in., jak również złożenia niewspółrzędne takie jak *двоколірний, різнокольоровий, різнобарвний* i in. Najczęściej „wykorzystywanymi” w procesie nazewnictwa kolorami były: *biały* (93), *żółty* (73), *czerwony* (68), *szary* (48), *czarny* (42), *brązowy* (35) i *brzyty* (32), a do najbardziej egzotycznych zaliczyć należałoby *ametystowy* (2), *lazurowy* (2), *łososiowy* (1) i *umbrę* (3).

Słowa kluczowe: język ukraiński, nazewnictwo mykologiczne, oficjalne nazwy grzybów makroskopijnych, bionimy, komponenty kolorystyczne

Abstract

The article aims to analyse Ukrainian official names of macroscopic fungi in terms of colour components in their structure. The collected material comprises almost two thousand units (plus their Latin equivalents) and was excerpted from, among others, monographs on mycology, professional articles, academic textbooks, atlases of mushrooms, fiction or websites. The research showed that for 486 Ukrainian official mushroom names, at least one of the components referred to colour. Among the collected examples, as many as 48 hues and their shades were determined. This collection should be complemented by references to colour of the type *жовто-коричневий, сіро-рожевий, біло-рудіючий* and others, as well as non-coordinate compounds such as *двоколірний, різнокольоровий,*

різнобарвний and others. The hues most frequently employed in the naming process were: white (93), yellow (73), red (68), grey (48), black (42), brown (35) and dark grey (32), while the most unusual ones would include: amethyst (2), azure (2), salmon (1) or umber (3).

Keywords: Ukrainian language, mycological nomenclature, official names of macroscopic fungi, bionyms, colour components

Wprowadzenie

Nazwy gatunkowe grzybów makroskopijnych, podobnie jak wiele innych nazw przedstawicieli świata przyrody – królestw zwierząt i roślin, zaliczyć należy do niezwykle interesujących nie tylko ze względu na ich częstokroć fascynującą etymologię czy strukturę gramatyczną, ale przede wszystkim z uwagi na ich semantykę. Jednym z aspektów, który odgrywa znaczącą rolę w obszarze nazw gatunkowych jest wyznacznik kolorystyczny. Właśnie ta kwestia, a dokładniej analiza oficjalnych ukraińskich nazw grzybów wielkowiekowych, mająca na celu wychwycenie specyfiki funkcjonowania obecnych w ich strukturze komponentów kolorystycznych, będzie głównym zadaniem badawczym proponowanego artykułu.

Struktura oficjalnych nazw grzybów zgodnie z pierwotnymi założeniami nazewnictwa binominalnego zastosowanego w 1623 r. przez braci Gasparda i Jeana Bauhinów w dziele *Pinax Theatri Botanici*, a rozpropagowanego ponad wiek później przez szwedzkiego uczonego Karola Linneusza (i podtrzymywana uregulowaniami w tej sferze m.in. w ostatnim wydaniu Międzynarodowego kodeksu nomenklatury botanicznej, tzw. Kodeksie z Shenzhen¹), powinna się składać z dwóch elementów, tj. nazwy rodzajowej wyrażonej rzeczownikiem oraz epitetu gatunkowego występującego w postaci przymiotnika, imiesłowu przymiotnikowego lub rzeczownika. Nazwy te, prymarnie wskazując na dany takson, pełnią również funkcję informacyjną, niejednokrotnie zawierają istotne informacje o samym grzybie, tzn. formie owocnika, jego wielkości, miejscu występowania, czasie wzrastania, kolorze kapelusza, hymenoforu, trzonu itd. Mogą one funkcjonować tak w obszarze nazwy rodzajowej, jak i epitetu gatunkowego, zaś sama nazwa jest zwykle amalgamatem komponentów różnych pod względem informacyjnym (np. nazwa *Geastrum rufescens* – *Зірковик рудіючий* wskazuje na kształt owocnika oraz na jego kolor etc.). Wspomniany element kolorystyczny odgrywa w nich istotną rolę, stanowiąc niejednokrotnie fundament nazewniczy wielu binomów mykologicznych.

¹ Kodeks z Shenzhen, <<https://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php>>, dostęp: 16.02.2024.

Problematyką nazewnictwa grzybów w ukraińskim językoznawstwie zajmowano się jak do tej pory sporadycznie. Warte przytoczenia są prace Łarysy Symonenko z początku lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku, wzmianki dotyczące nazewnictwa grzybów w „botanicznych” opracowaniach Iwana Sabadosza z przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych oraz nieliczne powstałe już w XXI w. analizy m.in. Wołodymyra Kurylenki (Kurylenko 2006: 219–223), Rusłany Omelkowec (Omel’kovets’ 2014: 231–239), Wałentyny Prus (Prus 2001: 151–153), Maryny Tkaczuk (Tkachuk 2010: 275–282), Przemysława Jóźwikiewicza (Jóźwikiewicz 2020: 77–89). Z kolei kwestia koloronimów, nie licząc dosłownie kilku zdań w wybranych pracach wymienionych uczonych, nie była badana w odniesieniu do nazw grzybów niemal w ogóle. A przecież tematyka ta jest niezwykle popularna w ukrainistycznych (i nie tylko rzecz jasna) badaniach językoznawczych (zob. m.in. Nikolayeva 2012: 224–229; Inshakov 2013: 188–195; Semashko 2009: 14–21; Semashko 2013: 221–224; Kolesnikova 2013: 123–128; Kolesnykova 2015: 116–121; Babiý 2010: 31–34; Kucheruk 2006: 40–42; Vys-hnyts’ka 2016: 267–270), w tym również tych poświęconych nazewnictwu organizmów żywych (zob. m.in. Solodushko 2016: 193–198; Florins’ka 2016: 472–474; Lisnychyy 2007: 219–234; Koshchyeyeva 2013: 229–237; Kał’ko 2011: 273–277; Shestakova 2010: 44–49; Ostash 2011: 144–149). Proponowany tekst wpisuje się zatem w ten szeroki nurt opracowań.

Materiał egzemplifikacyjny (liczący niemal 2 tys. ukraińskich oficjalnych nazw grzybów oraz ich łacińskie odpowiedniki) pozyskano z monografii z dziedziny mykologii, artykułów branżowych, podręczników akademickich przeznaczonych dla studentów biologii, mykologii i medycyny, beletrystyki, atlasów grzybów, a także stron internetowych i portali społecznościowych poświęconych grzybiarstwu i grzybom².

W utworzonym w oparciu o tę bazę materiałową korpusie nazewniczym znalazło się 486 nazw ukraińskich, w których strukturze przynajmniej jeden z komponentów był określeniem koloru. Warto przy okazji podkreślić, że wyekscerpowane nazwy ukraińskie tylko w pewnym zakresie pokrywają się ze swoimi łacińskimi odpowiednikami, co będzie tematem dalszych badań w tym obszarze.

Wyżej zaznaczono, iż binom to struktura, na którą składają się dwa komponenty. Oba w odniesieniu do nazw grzybów mogą być realizowane

² Zob. (Mykhaylevs’kyy 2009), (Zhuravs’ka 2015), (Kalynets’-Mamchur 2011), (Leont’ev, Akulov 2007), (Sukhomlyn, Dzhahan 2013), (Flück 2020), (Gumińska, Wojewoda 1985), (Snowarski 2014), (Zeroва 1974), (Zeroва, Yelin, Koz’yakov 1979), (Morochkovs’kyy, Zeroва, Dudka 1967–79), Grupa *Гриби України*, portal *Світ грибів України*, portal *Grzyby.pl*, portal *Index Fungorum*.

m.in. w postaci antroponimów (np. zlatynizowanych nazwisk lub imion, zwykle osób w jakimś stopniu związanych z nauką, w tym rzecz jasna z biologią, botaniką i mykologią, np. *Coprinopsis patouillardii* – Гнойовик Патуйяра, *Cystolepiota bucknallii* – Цистолениота Букналла i in.) czy toponimów (często wskazujących na pierwsze miejsce zaobserwowania danego gatunku, np. *Amylocystis lapponica* – Амілоцистис лапландський, *Athelia teutoburgensis* – Амелія тевтобурзька i in.), a także nazw wskazujących na miejsce występowania grzybów (pole, łąka itp., *Bondarzewia mesenterica* – Бондарцевія гірська, *Bovista paludosa* – Порхавка болотяна i in.), czas występowania (pory dnia, roku, miesiące, np. *Agaricus augustus* – Печериця серпнева, *Agrocybe praecox* – Агроцибе рання i in.), wygląd i cechy fizyczne (np. *Hodophilus foetens* – Ходофіл смердючий, *Holwaya mucida* – Голвайя слизиста, *Homophron cernuum* – Псатирелла похилена i in.), zjawisko mikoryzy (współżycia korzeni roślin z grzybami, np. *Huiphodontia quercina* – Гіфодонція дубова, *Inocybe sambucina* – Іноцибе бузиновий, *Leccinum holopus* – Підберезник болотяний i in.) itp., i, co istotne dla niniejszego opracowania, także kolor owocników (np. *Leccinum oxydabile* – Підберезник рожевіючий, *Lepista glaucosana* – Леніста сіро-голуба, *Lepista nuda* – Леніста фіолетова i in.).

Warte podkreślenia jest to, iż w analizowanym korpusie nazewniczym zanotowano jedynie 20 ukraińskich nazw grzybów, w których określenie koloru zawierało się w obszarze nazwy rodzajowej (np. *Leucoagaricus americanus* – Білопечериця американська, *Leucocoprinus birnbaumii* – Білогнойовик Бірнбаума, *Leucocortinarius bulbiger* – Білопавутинник бульбистий, *Melanophyllum eysenii* – Чорнопластинник Ейсе i in.) i aż 461, w których odniesienie do barwy realizowało się w pozycji epitetu gatunkowego (np. *Huigrophorus lucorum* – Гігрофор жовтий, *Hymenochaetopsis tabacina* – Гіменохетинсис тютюново-бурий, *Huipholoma lateritium* – Опеньок несправжній цегляно-червоний i in.). W gronie 481 nazw zanotowano pięć przykładów³ (a zatem zbiór wspólny), w których komponent kolorystyczny był obecny w obu elementach nazwy (np. *Lactarius salmonicolor* – Рижик лососевий, *Leucoagaricus leucothites* – Білопечериця рум'яніюча, *Leucoagaricus serenus* – Білопечериця світла, *Melanophyllum haematospermum* – Чорнопластинник криваво-червоний), a także jeden przykład nazwy jednoelementowej (*Gyroporus cyanescens* – Синяк – funkcjonująca również jako *Гіропор березовий синіючий*).

³ Wśród pięciu przykładów znalazła się także nazwa *Melanoleuca melaleuca* – Меланолевка черно-біла, w której nazwa rodzajowa, choć zapożyczona z łaciny, wszak również wskazuje na kolorystykę owocnika.

Вśród українських офіційних назв грибів макроскопічних obecnych w korpusie występują następujące określenia kolorów: аметистовий (2 przykłady w korpusie), апельсиновий (1), багрянний (4), білий (93), блакитний (1), бронзовий (1), бурий (32), винний (1), гранатовий (2), зелений (20), золотий (19), жовтий (73), жовтковий (1), іржавий (9), кіноварний (6), коричневий (35), кремовий (1), кривавий (8), лазуровий (2), лимонний (5), ліловий (7), лососевий (1), медовий (2), оливковий (18), оранжевий (13), охраєний (10), піщаний (5), попелястий (6), пурпуровий (8), рижий (4), рожевий (23), рудий (11), рум'яний (2), свинцевий (3), синій (17), сизий (4), сірий (48), сірчаний (1), срібний (3), сталевий (1), умбровий (3), фіалковий (2), фіолетовий (15), цегляний (2), цитриновий (1), червоний (68), чорний (42), шафрановий (5)⁴. Zanotowano również określenia, które nie wskazują wprost na konkretny kolor, ale są z tym polem semantycznym powiązane, np. різнокольоровий (2), різнобарвний (2), забарвлений (3), барвистий (1), триколірний (2), двоколірний (6), смугастий (7), строкатий (4), яскравий (7), блідий (10), темний (19), світлий (7).

Z powyższego wynika, iż najczęściej występującymi określeniami barw w nazwach грибів są: білий, жовтий, червоний, сірий, чорний, коричневий і бурий.

W przypadku wielu nazw грибів mamy do czynienia z zestawieniami kolorystycznymi i złożeniami wskazującymi na pewne odcienie barw. Swoje formy „wariantywne” ma większość z przytoczonych wyżej nazw kolorów, np. багрянний (багряннистий, багрянючий), білий (білуватий, вибілений, білосніжний, напівбілий, найбіліший, біло-чорний⁵), бурий (буруватий, буріючий, червоно-бурий), зелений (зеленуватий, зелено-червоний),

⁴ Suma przykładów poszczególnych kolorów tu przytoczonych przewyższa ogólną liczbę nazw грибів z komponentem kolorystycznym (czyli 481) z tego względu, iż wiele z nich to złożenia dwu-, niekiedy trzelementowe, a każdy wymieniony tu kolor jest rozpatrywany oddzielnie, np. *Clitocybe subalutacea* – *Клітоцибе світло-сіро-жовтий* – jedna nazwa, jednak trzy odniesienia do kolorów.

⁵ Sygnalizacyjnie podaję tu po jednym przykładzie złożań przymiotnikowych. W przypadku wielu kolorów jest ich zdecydowanie więcej. I tak np. przymiotnik *білий* występuje w zgromadzonym materiale w następujących strukturach: жовтувато-білий (*Аменієлла жовтувато-біла*), біло-чорний (*Болетопсис біло-чорний*), білосніжно-білий (*Головач білосніжно-білий*), біло-рудючий (*Павутичник біло-рудючий*), біло-фіолетовий (*Павутичник біло-фіолетовий*), гіпсово-білий (*Геміміцена гіпсово-біла*), молочно-білий (*Геміміцена молочно-біла*), жовто-білий (*Гірофор жовто-білий*), оливково-білий (*Гірофор оливково-білий*), попелясто-білий (*Гірофор попелясто-білий*), біло-ліловий (*Лакнелла біло-лілова*), яскраво-білий (*Маразмійел яскраво-білий*), чорно-білий (*Меланолевка чорно-біла*), коричнево-білий (*Міцена коричнево-біла*), біло-жовтий (*Пікнопореллус біло-жовтий*), сірувато-білий (*Сироїжка сірувато-біла*), біло-коричневий (*Рядовка біло-коричнева*) i in.

золотий⁶ (золотистий, золотисто-жовтий), жовтий (жовтуватий, жовтіючий, сірчано-жовтий), кіноварний (кіноварно-червоний), коричневий (коричнюватий, коричнево-білий), кривавий (криваво-червоний), лимонний (лимонно-жовтий), ліловий (ліловіючий, біло-ліловий), оливковий (буро-оливковий), оранжевий (оранжево-жовтий), охряний (охристий, охряно-жовтий), попелястий (попелясто-сірий), пурпуровий (пурпурово-бурий), рожевий (рожевіючий, рожевуватий, рожево-сірий), рудий (рудіючий, рудо-оливковий), рум'яний (рум'яніючий), свинцевий (свинцево-сірий), синій (синіючий, синюватий, синьо-зелений), сизий (сизуватий, сизо-голубий), сірий (сіруватий, сіріючий, сіро-жовтий), срібний⁷ (сріблястий, сріблясто-сірий), фіолетовий (фіолетово-зеленуватий), цегляний (цегляно-червоний), червоний (червонуватий, червоніючий, криваво-червоний), чорний (чорнуватий, чорніючий, по-чорнілий, чорно-синій), шафрановий (шафранний, шафраново-жовтий).

Prześledźmy zatem realizację nazewnictwa poszczególnych kolorów, a raczej ich grup (w celu uporządkowania materiału zdecydowałem się na połączenie wybranych kolorów i ich odcieni we wspólnych zbiorach, np. червоний: червоний, багряний, кіноварний, кривавий, рожевий, рум'яний etc.).

Kolory podstawowe

1. ЧЕРВОНИЙ

Kolor czerwony i jego odcienie reprezentowane są przez siedem barw, które występują jako samodzielne elementy w nazwie, np. червоний (70 przykładów⁸) (również derywaty червонуватий, червоніючий), np. *Clathrus ruber* – Решіточник червоний, *Hortiboletus rubellus* – Моховик червоний, *Harporpilus rutilans* – Гапалопіл червонуватий, *Hebeloma sordescens* – Гебелома червонувата, *Lactarius pterosporus* – Хрящ-молочник червоніючий, *Neolapova rubescens* – Неоалпова червоніюча, багряний (4) (багрянистий, багряніючий), np. *Cortinarius purpurascens* – Павутинник багряний, *Cortinarius subpurpurascens* – Павутинник багрянистий, *Hygrophorus purpurascens* – Гігрофор багряніючий, іржавий (9), np. *Arcyria ferruginea* – Арцирія іржава, *Cenangium ferruginosum* – Ценангій іржавий, рожевий (23) (рожевіючий, рожевуватий), np. *Con-*

⁶ W zebranym materiale nie występowały nazwy, w których znalazłby się przymiotnik *золотий*, lecz jedynie forma pochodna – *золотистий*.

⁷ W zebranym materiale nie występowały nazwy, w których znalazłby się przymiotnik *срібний*, lecz jedynie forma pochodna – *сріблястий*.

⁸ W nawiasie podaję liczbę przykładów dla danego koloru.

tumyces rosellus – Контуміцес рожевий, *Gomphidius roseus* – Мокруха рожева, *Leucoraxillus rhodoleucus* – Лейкопаксил рожевуватий, *Muscena erubescens* – Міцена рожевіюча, цегляний (2), пр. *Hygrocybe sciophana* – Гігроцибе цегляна, рум'яний (2) (рум'яніючий), пр. *Russula pseudo-integra* – Сироїжка рум'яна, *Leucoagaricus leucothites* – Білонечериця рум'яніюча, гранатовий (2), пр. *Tomentella ruficea* – Томентелла гранатова.

Kolory, a w zasadzie trzy odcienie czerwieni, винний (1), кіноварний (6), кривавий (8) są tylko jednym z komponentów w złożeniach pełniących funkcję epitetów gatunkowych, пр. *Entocybe vinacea* – Ентоцибе винно-червона, *Russula vinosa* – Сироїжка винно-червона, *Calostoma cinnabarinum* – Калостома кіноварно-червона, *Russuloporus cinnabarinus* – Пікнопор кіноварно-червоний, *Cortinarius sanguineus* – Павутинник криваво-червоний, *Rigidoporus sanguinolentus* – Рігідопорус криваво-червоний і ін. Inne odcienie 'czerwonego', jak i sam 'czerwony', również wchodzi w skład struktur współrzędnych (tu drugim elementem jukstapozytów nie są już barwy z zakresu czerwieni), пр. *Russula alutacea* – Сироїжка зелено-червона, *Gymnoporus fuscopurpureus* – Гімнопорус буро-червоний, *Hypholoma lateritium* – Опеньок несправжній цегляно-червоний, *Inocybe whitei* – Іноцибе оранжево-червоноувата, *Amanita rubescens* – Мухомор сіро-рожевий, *Lactarius helvus* – Хряц-молочник сіро-рожевий.

Wymienione odcienie funkcjonują również w ramach struktur niewspółrzędnych, głównie z nadrzędnikiem rzeczownikowym, пр. *Porphyrillus porphyrosporus* – Порфіровик червоноспоровий, *Entoloma infula* – Ентолома рожевопластинчаста, *Muscena haematorus* – Міцена кривавонога і ін.

2. ЖОВТИЙ

Nazw grzybów z komponentem 'żółty' lub odcieniami tego koloru jest zdecydowanie najwięcej pośród tych zawierających barwy podstawowe. Zarówno element жовтий (73), jak i золотистий (19), лимонний (5), цитриновий (1), піщаний (5), шафрановий (5) to przymiotniki (lub imiesłowy przymiotnikowe), które „samodzielnie” zajmują pozycję epitetu gatunkowego: жовтий (жовтуватий, жовтіючий) пр. *Gymnopilus flavus* – Гімнопіл жовтий, *Hudnum repandum* – Їжовик жовтий, *Rhizogon luteolus* – Ризогон жовтуватий, *Russula luteotacta* – Сироїжка жовтіюча, золотистий: *Antrodia xantha* – Антродія золотиста, *Calocybe chrysenteron* – Калоцибе золотиста, лимонний: *Bisporella citrina* – Біспорелла лимонна, цитриновий: *Amanita citrina* – Мухомор цитриновий, піщаний: *Geopora arenosa* – Геопора піщана, *Hymenogaster arenarius* – Гіменогастер піщаний, шафрановий: *Amanita crocea* – Поплавок шафрановий, *Cortinarius*

croceus – Павутинник шафрановий. Wymienione nazwy odcieni koloru żółtego, jak i dodatkowo formy шафранний (1) i сірчаний (1) wchodzą w skład epitetów gatunkowych wyrażonych za pomocą zestawień przymiotnikowych, np. *Cantharellus ianthinoxanthus* – Лисичка фіолетово-жовта, *Lactarius chrysorrheus* – Хрящ-молочник золотисто-жовтий, *Gloiothele citrina* – Глеохеле лимонно-жовта, *Rigidoporus crocatus* – Рігидопорус шафраново-жовтий, *Laetiporus sulphureus* – Трутовик сірчано-жовтий oraz złoża przymiotnikowych niewspółrzędnych, np. *Agaricus xanthodermus* – Печериця жовтошкіра, *Chrysomphalina chrysophylla* – Хризомфаліна золотистолиста, *Muscena citrinomarginata* – Міцена лимоннооперезана, *Cortinarius psammoccephalus* – Павутинник піщаноголовий i in.

3. СИНІЙ

Trzeci z kolorów podstawowych jest reprezentowany w badanym materiale dość skromnie, bo tylko trzema leksemami, z czego jedynie синій obecny jest w postaci form pochodnych (синіючий, синюватий), np. синій (17) *Pluteus cyanopus* – Плютей синій, *Leccinum cyaneobasileusum* – Підберезник синіючий, *Trichophaea livida* – Трихофeya синювата, блакитний (1), np. *Entoloma coelestinum* – Ентолома блакитна, лазуровий (2), np. *Russula azurea* – Сироїжка лазурова. Dwie z tych form współtworzą również struktury złożone – jukstapozycje, np. *Entoloma griseocyaneum* – Ентолома сіро-синя, *Hohenbuehelia atrocaerulea* – Гоенбугелія чорно-синя, *Russula caerulea* – Сироїжка бугорчато-лазурова. Zanotowano także po jednym przykładzie złożenia niewspółrzednego z nadrzędnikiem przymiotnikowym (*Cortinarius cyanites* – Павутинник темно-синій) oraz nazwy jednoelementowej (*Gyroporus cyanescens* – Синяк).

Kolory pochodne

4. ЗЕЛЕНИЙ

Barwa zielona jest reprezentowana w analizowanym materiale jedynie przez dwa leksemy (зелений i оливковий), jednak nazw z tymi elementami odnotowano dość dużo, bo w sumie 38 (w tym derywaty). Leksem зелений ma również swe formy pochodne w postaci przymiotnika sufiksального зеленуватий, występujące jako samodzielne epitety gatunkowe np. *Microglossum viride* – Мікроглос зелений, *Ceriporia viridans* – Церипорія зеленувата, jak i wchodzące w skład zróżnicowanych struktur złożonych, np. *Stropharia aeruginosa* – Строфарія синьо-зелена, *Pholiota gummosa* – Фоліота жовто-зеленувата, *Coryne atrovirens* – Коріне темно-зелений, *Russula chloroides* – Підгрудок зеленуватопластинковий. Drugi

z прzymiotників odnoszących się do barwy zielonej (оливковий) występuje zarówno w nazwach „podstawowych”, np. *Cortinarius cotoneus* – Павутинник оливковий, *Scutellinia olivascens* – Скutelінія оливкова, jak i formach złożonych – *Simocybe centunculus* – Сімоцибе коричнево-оливкова, *Velutaria rufo-olivacea* – Велутарія буро-оливкова, *Lyophyllum infumatum* – Ліофіл оливково-сірий, *Muscena olivaceomarginata* – Мицена оливковооперезана i in.

5. ОРАНЖЕВИЙ

Najlichnieszą grupę w obszarze kolorów pochodnych (aż 9) stanowi barwa pomarańczowa i jej odcienie (zob. оранжевий – 13, апельсиновий – 1, бронзовий – 1, коричневий – 35, умбровий – 3, рижий – 4, рудий – 11, охряний – 10, лососевий – 1). To zbiór najlichnieszy nie tylko pod względem liczby leksemów, ale również i przykładów – nazw grzybów zawierających te komponenty (w sumie 79). Co ciekawe, jedynie w przypadku trzech z tych leksemów w nazwach grzybów pojawiają się formy derywowane, które pełnią funkcję epitetów gatunkowych (przymiotniki sufiksalne oraz imiesłowu przymiotnikowe), zob. коричневий (коричнюватий), рудий (рудіючий), охряний (охристий). W zasadzie niemal wszystkie te formy (poza przymiotnikiem апельсиновий) są obecne w nazwach grzybów makroskopijnych w postaci pojedynczych struktur, np. оранжевий (*Aleuria aurantia* – Алеврія оранжева, *Hydnellum aurantiacum* – Гіднел оранжевий), бронзовий (*Boletus aereus* – Білий гриб бронзовий), коричневий: *Coltricia cinnamomea* – Сухлянка коричнева (коричнюватий – *Lyophyllum semitale* – Ліофіл коричнюватий), умбровий (*Lactarius umbrinus* – Хряц-молочник умбровий), рудий *Clitocybe geotropa* – Клітоцибе рудий (рудіючий: *Geastrum rufescens* – Зірковик рудіючий, *Ramaria rufescens* – Рамарія рудіюча), охряний *Alnicola escharoides* – Алнікола охряна, *Phlebia subochracea* – Флебія охриста, лососевий: *Lactarius salmonicolor* – Рижик лососевий. Kolor ‘rudy’ (lub ‘ryży’) zajmuje nie tylko pozycję epitetu gatunkowego. Występuje on również jako element nazw rodzajowych, zob. рижий → рижик (*Lactarius deliciosus* – Рижик звичайний, *Lactarius deterrimus* – Рижик ялиновий). Wymienione przymiotniki wchodzą także w skład struktur złożonych, głównie zestawień, np. *Pluteus aurantiorugosus* – Плютей зморшкувато-оранжевий, *Peniophora aurantiaca* – Пеніофора апельсиново-оранжева, *Agaricus cupreobrunneus* – Печериця мідно-коричнева, *Calocybe gangraenosa* – Калоцибе коричнювато-сірий, *Cortinarius alborufescens* – Павутинник біло-рудіючий, *Agrocybe vervacti* – Агроцибе жовто-охряна. W analizowanym materiale przymiotniki бро-

нзовий, умбровий, лососевий і рижий nie wystąpiły jako komponent struktur złożonych.

6. ФІОЛЕТОВИЙ

Ostatnią grupę kolorów pochodnych tworzy ‘fiolet’ i jego odcienie. W zebranym materiale obecne są: фіолетовий (15), аметистовий (2), фіалковий (2), пурпуровий (8), ліловий (7). Jedynie w przypadku tego ostatniego zanotowano formy pochodne – imiesłów przymiotnikowy ліловіючий (*Lactarius uvidus* – *Хряц-молочник сірий ліловіючий*) oraz derywat z sufiksem -уват-: лілуватий (*Lactarius violascens* – *Хряц-молочник лілуватий*). Wszystkie te formy w swej postaci bazowej pełnią funkcję epitetów gatunkowych, np. фіолетовий (*Cortinarius violaceus* – *Павутинник фіолетовий*, *Entoloma ianthinum* – *Ентолома фіолетова*), аметистовий (*Clavulina amethystina* – *Клавуліна аметистова*, *Russula amethystina* – *Сироїжка аметистова*), фіалковий (*Calocybe ionides* – *Калоцибе фіалкова*, *Lepista irina* – *Леніста фіалкова*), пурпуровий (*Agaricus dulcidulus* – *Печериця пурпурова*, *Chroogomphus rutilus* – *Мокруха пурпурова*), ліловий (*Lactarius lilacinus* – *Хряц-молочник ліловий*, *Russula lilacea* – *Сироїжка лілова*). Ponadto niektóre z przymiotników tej grupy wchodzi w skład struktur złożonych: jukstapozycji (np. *Cortinarius alбовіоласеус* – *Павутинник біло-фіолетовий*, *Panellus violaceofulvus* – *Панел фіолетово-буро-жовтий*, *Russula atropurpurea* – *Сироїжка чорно-пурпурова*, *Lachnella alбовіоласеус* – *Лакхнелла біло-лілова* i in.) i złożень niewspółrzędnych (np. *Lepista saeva* – *Леніста ліловогонога*, *Muscena pelianthina* – *Мицена ліловоколірна*, *Lycoperdon atropurpureum* – *Дошовик темно-пурпуровий* i in.).

7. БІЛИЙ, ЧОРНИЙ, СІРИЙ

W odrębnej grupie zdecydowałem się rozpatrywać ‘czern’ i ‘biel’, jako nazwy zjawisk antagonistycznych: całkowitego pochłaniania światła i odwrotnie – jego zupełnego odbijania. W punkcie tym przedstawiono także nazwy grzybów zawierających w swej strukturze określenia koloru szarego (jako połączenie bieli i czerni) i jego odcieni.

Okazuje się, że omawiane w tej grupie barwy są nie tylko najliczniej reprezentowane wśród wyekscerpowanych nazw (w sumie 233, a najliczniejsze to білий – 93 przykłady, чорний – 42, сірий – 48, бурий – 32), lecz również sumarycznie mają najwięcej słowotwórczych (cztery w przypadku bieli, tzn. білуватий, вибілений, напівбілий, найбіліший i trzy dla czerni, tzn. чорнуватий, чорніючий, почорнілий), do tego de-

рувату оdcieni szarości: сірий (сіруватий, сіріючий), бурий (буруватий, буріючий), сизий (сизуватий).

Прzymiotnik білий займаючи pozycję epitetu gatunkowego wchodzi w skład 20 nazw, np. *Suillus placidus* – Маслюк білий, *Russula delica* – Підгруздок білий, *Lycoperdon marginatum* – Дощовик білий. Z kolei jego trzy formy afiksalne i imiesłów przymiotnikowy występują w tej pozycji w dalszych ośmiu, np. *Tricholoma albidum* – Рядовка білувата, *Clitocybe dealbata* – Клітоцибе вибілена, *Hemileccinum impolitum* – Боровик на-нієбілий, *Trechispora candidissima* – Тречіспора найбіліша i in. Obecny jest on również jako jedyny ze wszystkich określeń barw w nazwach grzybów z epitetem w prepozycji lub też nazwach trzyczłonowych z epitetem podwójnym, np. Білий гриб, Білий гриб березовий, Білий гриб сосновий, a także w niezwykle ciekawej, w kontekście niniejszego tematu, postaci *Boletus aereus* – Білий гриб бронзовий (określenie koloru w pre- i postpozycji). Formy білий i білуватий wchodzi w skład zestawień (np. *Atheniella flavoalba* – Атенієлла жовтувато-біла, *Hemimycena cuscullata* – Геміміцена гірсько-біла, *Hygrophorus olivaceoalbus* – Гігрофор оливково-білий, *Mycena leucogala* – Мицена молочно-білувата, *Gyromitra leucoxantha* – Строчок білувато-жовтий, *Helvella leucomelaena* – Гельвела білувато-чорна i in.), ale także struktur niewspółrzędnych z nadrzędnikiem rzeczownikowym (np. *Agaricus osecanus* – Печериця білосніжна, *Coprinopsis nivea* – Гнойовик білосніжний, *Cortinarius leucopus* – Павутинник білоногий i in.). Niezwykle interesująco prezentują się formy niejako tautologiczne, również jedyne takie w zbranym korpusie, np. *Disciseda candida* – Тарілочниця білосніжно-біла, *Calvatia candida* – Головач білосніжно-білий, *Dasyphylla nivea* – Дасисцифела білосніжно-біла. Przymiotnik білий jest także elementem złożenia rzeczownikowych niewspółrzędnych modelu (Adj + N₁) N₂, a jednocześnie „derywatów mykonimicznych”, bo tworzących nowe nazwy grzybów z wykorzystaniem nazw już istniejących, np. *Leucagaricus americanus* – Білопечериця американська, *Leucocortinarius badhamii* – Білогнойовик Бедхема, *Leucocortinarius bulbiger* – Білопавутинник бульбистий – zanotowano 15 takich jednostek.

‘Czerń’ – to komponent nazewniczy pełniący funkcję głównie epitetów gatunkowych (zanotowano jedynie dwa przykłady wykorzystania podstawy чорн- w leksemach pełniących funkcję nazwy rodzajowej, a mianowicie: *Melanophyllum eurei* – Чорнопластинник Ейре, *Melanophyllum haematospermum* – Чорнопластинник криваво-червоний). Realizują się tu forma podstawowa przymiotnika (np. *Helvella atra* – Гельвела чорна, *Hygrophorus cataphyllus* – Гігрофор чорний, *Lactarius lignyotus* – Хряц-молочник чорний i in.) i trzy formy afiksalne, tj. przymiotnikowa

чорнуватий (np. *Anthracobia subatra* – Антракобія чорнувата, *Arrhenia oniscus* – Арренія чорнувата, *Phellinus nigricans* – Трутовик несправжній чорнуватий і in.), а także imiesłowowe czynne чорніючий (np. *Bovista nigrescens* – Порхавка чорніюча, *Exidia nigricans* – Ексидія чорніюча, *Leccinellum crocipodium* – Бабка чорніюча) і почорнілий (np. *Tephrocysbe atrata* – Тефроцибе почорнілий). Wśród 42 przykładów odnoszących się do koloru czarnego zanotowano także 13 jukstapozytów (np. *Boletopsis leucomelaena* – Болетопсис біло-чорний, *Helvella leucomelaena* – Гельвела білувато-чорна, *Lactarius picipinus* – Хряц-молочник смолисто-чорний і in.) oraz 8 złożień, głównie modelu (Adj₁ + N) Adj₂, np. *Cortinarius anthracinus* – Павутинник чорноногий, *Phellinus nigrolimitatus* – Фелін чорнолінійний, *Stropharia melanosperma* – Строфарія чорноспорова і in.

Równie liczną grupę nazw stanowią konstrukcje zawierające w swym składzie określenia dla koloru szarego i jego pochodne. W zgromadzonym korpusie w sumie zanotowano 84 nazwy grzybów makroskopijnych, które zawierają leksemy сірий (48), бурий (32), сизий (4) oraz ich formy przymiotnikowe z sufiksem -уват- (сіруватий, буруватий, сизуватий) i imiesłowowe (сіріючий і буріючий). Gros tej grupy stanowią określenia сірий і бурий obecne w nazwach zarówno w formach podstawowych (np. *Amanita vaginata* – Поплавок сірий, *Cantharellus cinereus* – Лисичка сіра, *Tapesia fusca* – Танезія буре), jak i derywatach – przymiotnikach i imiesłowach przymiotnikowych (*Lachnum fuscescens* – Лахнум буруватий, *Lactarius fuliginosus* – Хряц-молочник буруватий, *Russula xerampelina* – Сироїжка буріюча, *Russula decolorans* – Сироїжка сіріюча) oraz strukturach złożonych – zestawieniach (np. *Cortinarius violaceocinereus* – Павутинник фіолетово-сірий, *Fuligo cinerea* – Фуліго попелясто-сірий, *Russula consobrina* – Сироїжка сірувато-біла, *Cortinarius hinnuleus* – Павутинник рудо-бурий, *Hudnotrya tulasnei* – Трюфель червоно-бурий, *Tephrocysbe putida* – Тефроцибе бурувато-коричневий і in.). W badanym materiale znalazły się jedynie cztery nazwy z komponentem сизий, lecz za to każdy z nich w innym wariacie: określenia podstawowego (*Eriopezia caesia* – Еріопеція сиза), derywatu sufiksalnego (*Lactarius glaucescens* – Хряц-молочник сизуватий), złożenia współrzędnego (*Cortinarius caerulescens* – Павутинник сизо-голубий) i niewspółrzędnego (*Cortinarius glaucopus* – Павутинник сизоніжковий). Pozostałe leksemy uzupełniające zbiór dla koloru szarego i jego odcieni to сріблястий (3 przykłady: *Cortinarius argentatus* – Павутинник сріблястий, *Tricholoma sculpturatum* – Рядовка срібляста, *Tricholoma argyraceum* – Рядовка сріблясто-сіра), стальний (jeden przykład: *Entoloma chalybaeum* – Ентолома стальна), кремовий (jeden przykład: *Huiphoderma roseocreteum* – Гіфодерма рожево-кремова),

попелястий (6 przykładów: *Arcyria cinerea* – Арцирія попелясто-сіра, *Psathyrella leucotephra* – Псамітелла світло-попеляста і in.), свинцевий (3 przykłady: *Amanita lividopallescens* – Поплавок блідо-свинцевий, *Bovista plumbea* – Порхавка свинцево-сіра і in.) – jedynie w wariantach podstawowych lub jukstapozycjach.

Na koniec należy również wspomnieć o nazwach, w skład których wchodzi określenia odnoszące się do kwestii barwy nie wprost, lecz pośrednio, choćby poprzez wskazanie liczby kolorów czy ich odcienia. Chodzi tu mianowicie o nazwy zawierające epitety gatunkowe typu яскравий (*Hygrocybe coccineocrenata* – Гігроцибе яскраво-червона, *Marasmiellus candidus* – Маразміел яскраво-білий і in.), блідий (*Arrhenia griseopallida* – Арренія блідо-сіра, *Galerina pallidisporea* – Галерина блідоспорова і in.), темний (*Agaricus haemorrhoidarius* – Печериця темно-червона, *Cortinarius cyanites* – Павутинник темно-синій і in.), світлий (*Entoloma sepium* – Ентолома світло-коричнева, *Psathyrella leucotephra* – Псамітелла світло-попеляста і in.), смугастий (*Melanoleuca grammopodia* – Меланолевка смугастонога, *Cyathus striatus* – Келишок смугастий і in.), строкатий (*Agaricus moelleri* – Печериця строката, *Elaphomyces muricatus* – Трюфель оленячий строкатий і in.), триколірний (*Daedaleopsis tricolor* – Дедалеопсис триколірний, *Marasmiellus tricolor* – Маразміел триколірний), двоколірний (*Entoloma dichroum* – Ентолома двоколірна, *Laxitextum bicolor* – Лакситекстум двоколірний і in.), різноколіоровий (*Leccinum variicolor* – Підберезник різноколіоровий, *Trametes versicolor* – Траметес різноколіоровий), різнобарвний (*Cortinarius variicolor* – Павутинник різнобарвний, *Russula versicolor* – Сироїжка різнобарвна), забарвлений (*Tricholoma fucatum* – Рядовка забарвлена, *Entoloma eu-chroum* – Ентолома яскравозабарвлена і in.), барвистий (*Tricholoma lascivum* – Рядовка барвиста).

Nietrudno zauważyć, iż struktura gramatyczna większości przytoczonych przykładów jest stała i przewidywalna. Obok podstawowych form przymiotnikowych pełniących funkcję epitetów gatunkowych i w większości przypadków wskazujących na kolor (*Tomentella coerulea* – Томентелла голуба, *Tremella mesenterica* – Тремела оранжева, *Tricholoma album* – Рядовка біла і in.), do „kanonu” należy wpisać przymiotniki z sufiksem -уват-, rzadziej -ист-/яст-, -ан-/ян-, -н-, -ов-/ев- (typu *Ceriporia viridans* – Церипорія зеленувата, *Entoloma lanicium* – Ентолома червонувата і in.) i imiesłowу przymiotnikowe czynne (przede wszystkim w wariacie z sufiksem -юч-, np. *Cantharellus lutescens* – Лисичка жовтіюча, *Chlorophyllum rhacodes* – Гриб-зонтик червоніючий, *Hygrophorus purpurascens* – Гігрофор багряніючий і in.), jak również liczne struktury złożone – głównie

kompozyty dwuelementowe (*Hyphoderma roseocreteum* – Гифодерма рожево-кремова, *Inocybe corydalina* – Іноцибе оливково-сірий, *Irpex lacteus* – Ірпекс молочно-білий, *Lactarius semisanguifluus* – Хрящ-молочник зелено-червоний і in.), рзадziej зóження, а і то звычайке прымiотникoве (*Cortinarius leucopus* – Павутинник бiлоногий, *Henningsomyces candidus* – Геннiнгсoмiцес бiлoснiжний, *Inocybe fuscidula* – Іноцибе кoричневoвoлoсистий, *Leccinum albostipitatum* – Пiдoсичник бiлoнiжкoвий і in.). Do кaтeгopii wyяткóв зaлiчыць нaлeжy стрyктyры тpъyeлeмeнтoвe (тyпу Хpъщ-мoлoчник cиpий лiлoвиючий, Бiлий гpиб бeрeзoвий і in.), зóжeнiя рзeczoвникoвe (нp. eponimy тyпу *Leucoagaricus moseri* – Бiлoпeчepицy Мoзepa, *Leucocoprinus bohusi* – Бiлoгнoйoвик Бoгyшa і in.) czy дepивaты з aфiксaми нiямaл нiспoтыкaными в тым oбсaрзe нaзeвничым (нp. *Hemileccinum impositum* – Бoрoвик нaпiвбiлий czy *Trechispora candidissima* – Тpечiспopa нaйбiлiшa).

Жак сiє oкaзyje, нaйбaрдziej „кoлoрoгeннymi” гaтyнкaми гpъбóв сa пeчepкi і пeчepaцeчки (20 пpъклaдóв: *Agaricus osecanus* – Пeчepицy бiлoснiжнa, *Agaricus semotus* – Пeчepицy чepвoнyвaтa, *Agaricus xanthodermus* – Пeчepицy жoвтoшкiрa, *Leucoagaricus leucothites* – Бiлoпeчepицy pум'яниючa, *Leucoagaricus serenus* – Бiлoпeчepицy cвiтлa, *Leucoagaricus wichanskyi* – Бiлoпeчepицy Вiхaнськoгo і in.), мyчoмopы (12 пpъклaдóв: *Amanita fulva* – Пoплaвoк жoвтo-кoричнeвий, *Amanita lividopallescens* – Пoплaвoк бiлiдo-свинцeвий, *Amanita rubescens* – Мyчoмop cиpo-рoжeвий і in.), зaслoнaкi (33 пpъклaды: *Cortinarius alborufescens* – Пaвyтинник бiлo-pyдиючий, *Cortinarius anthracinus* – Пaвyтинник чopнoнoгий, *Cortinarius balaustinus* – Пaвyтинник гpанaтoвий і in.), дзвoнкóвкi (13 пpъклaдóв: *Entoloma atromarginatum* – Ентoлoмa чopнoпeрeзaнa, *Entoloma coelestinum* – Ентoлoмa блaкитнa, *Entoloma ianthinum* – Ентoлoмa фiолeтoвa і in.), млeчaжe (30 пpъклaдóв: *Lactarius fuliginosus* – Хpъщ-мoлoчник бyрyвaтий, *Lactarius helvus* – Хpъщ-мoлoчник cиpo-рoжeвий, *Lactarius musteus* – Хpъщ-мoлoчник бiлий і in.), гpъбóвкi (17 пpъклaдóв: *Mycena niveipes* – Мiцeнa бiлoнoгa, *Mycena purpureofusca*, *Mycena пypпypoвo-бyрa*, *Mycena rosella* – Мiцeнa рoжeзyвaтa і in.), гoлaбкi (34 пpъклaды: *Russula adusta* – Пiдгpуздoк чopний, *Russula alutacea* – Cиpoїжкa зeлeнo-чepвoнa, *Russula chloroides* – Пiдгpуздoк зeлeнyвaтoплaстинкoвий і in.) і гaскi (18 пpъклaдóв: *Tricholoma argyraceum* – Рядoвкa cpiблястo-сiрa, *Tricholoma fulvum* – Рядoвкa жoвтo-бyрa, *Tricholoma portentosum* – Рядoвкa cиpa і in.).

Podsumowujac, нaлeжy пoдкpeслиць, iз бapвa oдгpъвa нeзвъчaйкe iстoтнa рoлe в нaзeвничeм гaтyнкoвoм гpъбóв вiлкooвoцникoвoх. Швiдчaчy o тым нe тълкo дyжa лiчбa тaкiх нaзв в oбpъбi caлoгo кoрпyсy (co чзвaртa

nazwa zawierała komponent kolorystyczny), ale również ich niezwykle zróżnicowanie. Wśród zebranych przykładów zanotowano aż 48 barw, nie wliczając w to ich kombinacji dwu-, niekiedy trzelementowych. Najczęściej „wykorzystywanymi” w procesie nazewnictwa kolorami były: biały (93), żółty (73), czerwony (68), szary (48), czarny (42), brązowy (35) i brzy (32), a do dość egzotycznych zaliczyć można ametystowy (2), lazurowy (2), łososiowy (1) i umbrę (3).

Poruszona tematyka jest niezwykle szeroka, a do przeanalizowania zostało jeszcze wiele kwestii, jak choćby zbadanie występowania kolorów wśród nieoficjalnych nazw grzybów, zestawienie koloronimów łacińskich z nazwami ukraińskimi oraz analiza obecności nazw z komponentem kolorystycznym w innych językach, m.in. w języku polskim czy rosyjskim.

Literatura

- Babiy I. (2010): *Vtorynna nominatsiya kol'oru v khudozhnii kartyni svitu*. „Movoznavchyy visnyk” 11, s. 31–34.
- Florins'ka S. (2016): *Zoonimy seredn'oho dnipro-buz'koho mezhyrichchya, motyvovani okrasom chy mastyu tvaryn i ptakhiv*. „Naukovi zapysky KDPU. Seriya: Filolohichni nauky” 146, s. 472–474.
- Flück M. (2020): *Atlas grzybów*. Przekład H. Terpińska-Ostrowska. Ożarów Maz.
- Gumińska B., Wojewoda W. (1985): *Grzyby i ich oznaczanie*. Warszawa.
- Inshakov A.Ye. (2013): *Teoretychni zasady doslidzhennya kolirnoyi leksyky v movoznavstvi*. „Filolohichni studiyi. Naukovyy visnyk Kryvoriz'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu” 9, s. 188–195.
- Józwikiewicz P. (2020): *Zapożyczenia w ukraińskiej terminologii mykologicznej*. „Slavica Wratislaviensia” CLXXI, s. 77–89.
- Kal'ko V. (2011): *Motyvatsiyna oznaka „kolir” u naymenuvannyakh likars'kykh roslin ukrayins'koyi moyi*. „Linhvistychni studiyi” 22, s. 273–277.
- Kalynets'-Mamchur Z. (2011): *Sloynyk-dovidnyk z al'holohiyi ta mikolohiyi*. L'vivs'kyy natsional'nyy universytet im. I. Franka, L'viv.
- Kolesnikova I.A. (2013): *Koloratyvy u dzerkali mizhkul'turnoyi komunikatsiyi (na materialy dyzaynu odyahu)*. „Mova i kul'tura: nauk. zhurn. Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka” XVI. T. 4, s. 123–128.
- Kolesnykova L.L. (2015): *Z istoriyi formuvannya suchasnoyi systemy koloronomeniv*. „Filolohichni studiyi. Naukovyy visnyk Kryvoriz'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu” 13, s. 116–121.
- Koshcheyeva N.O. (2013): *Zoonomeny ta fitonomeny na poznachennya kol'oru yak osnova dlya naymenuvan' lyudey*. „Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka” 14 (273), Ch. II, s. 229–237.
- Kucheruk O. (2006): *Obrazna pryroda semantyky kol'oronazu v ukrayins'kykh frazeolohizmakh*. „Dyvoslovo” 12, s. 40–42.
- Kurylenko V.M. (2006): *Hryby – huby: polisemiya chy omonimiya? (na materialy leksyky polis'kykh hovoriu)*. „Zapysky z ukrayins'koho movoznavstva” 16. Odesa, s. 219–223.
- Leont'yev D., Akulov O. (2007): *Zahal'na mikolohiya: Pidruchnyk dlya vyshchyykh navchal'nykh zakladiv*. Kharkiv.

- Lisnychyy D.V. (2007): *Semantychna struktura koloratyviv z fitonimnymy osnovamy v suchasniy ukrayins'kiy movi*. „Naukovyy chasopys NPU imeni Drahomanova. Seriya 10. Problemy hramatyky i leksykolohiyi ukrayins'koy movy” 3, s. 219–234.
- Morochkovs'kyy S.F., Zerova M.Ya., Dudka I.O. [ta in.] (1967–79): *Vyznachnyk hrybiv Ukrayiny: v 5 t.* Kyiv.
- Mykhaylevs'kyy O. (red.) (2009): *Entsyklopediya narodnoyi medytsyny*, T. 3. PP Mykhaylevs'ka A.O. Ivano-Frankivs'k.
- Nikolayeva N.M. (2012): *Etymolohiya leksem na poznachennya kol'oru*. „Naukovyy visnyk Volyn's'koho natsional'noho uniwersytetu imeni Lesi Ukrayinky. Seriya: Filolohichni nauky. Movoznavstvo” 6. Luts'k, s. 224–229.
- Omel'kovets' R. (2014): *Semantychna transformsiya yak sposib nominatsiyi mikoob'yektiv u zakhidnopolis'kykh hovirkakh*. „Typolohiya ta funktsiyi movnykh odynyts” 1. Luts'k, s. 231–239.
- Ostash N. (2011): *Semantyka kol'oru u floronomenakh*. „Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho uniwersytetu. Seriya: Filolohiya. Sotsial'ni komunikatsiyi” 24, s. 144–149.
- Prus V.V. (2001): „U netryakh prokydayut'sya hryby. Mahichnyy znak – po vid'mynomu kolw» (etnolinhvistychnyy aspekt polis'koho zbyral'nytstva). „Volyn' – Zhytomyrshchyna. Istoryko-filolohichnyy zbirnyk z rehional'nykh problem” 6, s. 151–153.
- Semashko T.F. (2009): *Semantychna struktura leksychnykh odynyts' na poznachennya kol'oru v ukrayins'kiy movi*. „Movoznavstvo” 17, s. 14–21.
- Semashko T.F. (2013): *Konotatsiya nazv kol'oru yak forma movnoyi interpretatsiyi khudozhn'oho dyskursu*. „Naukovi zapysky. Seriya Filolohichna” 38, s. 221–224.
- Shestakova S. (2010): *Motyvatsiya suchasnykh ukrayins'kykh fitonimiv*. „Ukrayins'ka mova” 2, s. 44–49.
- Snowarski M. (2014): *Grzyby*. Warszawa.
- Solodushko O. (2016): *Semantychnyy analiz zoonimiv, motyvovanykh biloyu mastyu ta yiyi vidtinkamy (na prykladi klychok koriv v ukrayins'kiy ta pol's'kiy movi)*. „Acta Onomastica” LVI, s. 193–198.
- Sukhomlyn M., Dzhahan V. (2013): *Hryby Ukrayiny*. Kyiv.
- Tkachuk M. (2010): *Mikonominatsiya v chornobyl's'kykh hovirkakh (pytannya rekonstruktsiyi arealu*. „Volyn' – Zhytomyrshchyna. Istoryko-filolohichnyy zbirnyk z rehional'nykh problem” 22 (2), s. 275–282.
- Vyshnyts'ka Ya. (2016): *Kolir ta kol'oronimy yak ob'yekt linhvistychnykh doslidzhen', suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku osviti'oho prostoru: hlobal'nyy vymir*. [W:] *Materialy mizhnarodnoyi nauko-praktychnoyi Internet-konferentsiyi 25 lystopada 2016 r.* Zaporizhzhya, s. 267–270.
- Zerova M. (1974): *Atlas hrybiv Ukrayiny*. Kyiv.
- Zerova M., Yelin Yu., Koz'yakov S. (1979): *Hryby. Yistivni, umovno yistivni, neyistivni, otruyuni*. Kyiv.
- Zhuravs'ka L. (2015): *U poshukakh hrybnoho tsarstva*. L'viv.

Strony internetowe

- Grupa *Гриби України*: <facebook.com/groups/Hryby.Ukrayiny/>, dostęp: 13.12.2023.
- Portal *Grzyby.pl*: <grzyby.pl>, dostęp: 28.12.2023.
- Portal *Index Fungorum*: <indexfungorum.org>, dostęp: 19.12.2023.
- Kodeks z Shenzhen: <https://www.iapt-taxon.org/nomen/main.php>, dostęp: 16.02.2024.
- Portal *Сбiм грибiв України*: <gribi.net.ua>, dostęp: 18.12.2023.